

נקודת שק חינוך

במה לנושאי חינוך להורים ומחנכים

מילה טובה

להכיר בהצלחה

ילד לא יתפתח בלא לצפות שהוריו וסביבתו יכירו בהצלחתו, בהגיעו למעלה כל שהיא. אפילו תינוק מקבל כוח, כשהוא חש בהוריו המתפעלים מהתקדמותו. ומכיוון שהילד נתון להשפעה חיצונית, מן ההכרח לצרף עידוד בולט ומודגש לכל התקדמות שלו.

לא די באמירה כללית: "הנך ילד טוב". יש לציין את ההתקדמות **בשם ברור**: "הנך עושה חסד", "עולה בתורה" וכדומה.

'עידוד' הוא מלשון 'עדי' - תכשיט. המחנך לוקח הצלחה מסוימת והופך אותה לתכשיט המעיד על כבודו ויקרותו של בעליו. ותכשיט שמניחים אותו **במקום בולט ובהדר**, כך העידוד צריך להיות **מובלט**, להינתן במעמד חשוב ובהידור, כדי שעדות ברורה תלווה את הילד, שהוא נועד לגדולות.

(הרב שלנדר / אוהל יעקב ולאח, עמ' 86)

עיקר גדול הוא בחינוך **לתת לילד הרגשה שמחשיבים אותו**, ואת כישרונותיו, ואת מידותיו הטובות, וזה יתן לו מרץ וחשק להתאמץ ולהצליח.

פעמים רבות קורה בילדים שהם עדינים מאוד בטבעם, שאפילו אם לא מעירים להם במילים פוגעות, אבל הילד חש ומרגיש שההורים אינם מרוצים ממנו, ואכפת להם על מה שאינו מגיע להישגים גבוהים יותר בלימודו. כיוון שהוא מרגיש שלא מרוצים ממנו, זה גורם לו צער וכאב גדול עד שנשבר ומאבד את המרץ.

יש פתגם באידיש "א קלאפ פארגייט א ווארט באשטייט". **מכה עוברת אך מילה נשארת**. כאב של מכה עובר במשך הזמן, אבל מילה פוגעת נשארת בלב ולא שוכחים ממנה, וכן להיפך, **כל מילה טובה שאומרים עושה רושם ונשארת בלב למשך זמן רב**.

(על פי הרב גרשון אדלשטיין שליט"א / דרבי החיזוק 147 פסח התשע"ד)

מתנה ומטרה

צריך המלמד והאב לחפש אחר איזה מידה טובה שיש בהתלמיד, ולשבחהו בה, ויחזקהו לאמור: **כמה הכשרה ויכולת של גדלות בתורה ובעבודה עומדת לך למטרה, ואם רק תעבוד תגיע אליה**.

אבל בשכל ודעת יעשה האב והמלמד, באופן שלא יבוא תלמיד לגאות והתרשלות על ידי זה.

(הרבי מפאסצ'נה הי"ד / חובת התלמידים, "שיח עם המלמדים ואבות הבנים")

חוקר בארה"ב בחן את הישגיהם של ילדים הסובלים מ-ADHD כאשר בגרו והיו לאנשים. בין הילדים היו כאלו שבנו משפחה נהדרת ומצבם הכלכלי מצוין. בקבוצה נוספת הוגדר מצב משפחתם כטוב, ואילו בני הקבוצה השלישית לא בנו משפחה כלל והתדרדרו מאוד.

התברר, כי ההבדל בין הילדים היה **במה שאמרו להם בילדותם**.

לילדי הקבוצה השלישית אמרו ההורים: "יש לך בעיה קשה, לא יוצלח שבמותך, שום דבר לא יצא ממך", וכדומה.

לילדי הקבוצה השניה אמרו: "קצת קשה לך עכשיו, אבל לא נורא. גיל בית הספר יחלוף והבעיה תעבור."

ואילו לילדי הקבוצה הראשונה, שזכו להגיע למעמד מצוין, אמרו ההורים: **"יש לך מתנה!!"**

(הרב הרשקוביץ / ניצוצות: דברים, עמ' רפח)

כוח ההערכה

מספרים על יהודי שעלה מבגדד לארץ הקודש, ופגש את רבי שלמה אלישיב, בעל ה'לשם'. סיפר אותו יהודי לרבי שלמה, שכאשר הגיע ספר ה'לשם' לבגדד, אל ה'בן איש חי', התענג עליו ה'בן איש חי' כל כך, עד שהעמיד חופה ברחובה של עיר לרקוד עם הספר היקר, כפי שרוקדים עם ספר תורה בהכנסתו אל ארון הקודש.

לשמע הדברים פרץ בעל ה'לשם' בבכי תמרורים ואמר: "מדוע לא סיפרו לי אז, לפני עשרים שנה, שה'בן איש חי' מיקר את דבריי? אז היה בכוחי להוציא לאור עוד סודות תורה כאלה, אבל אז לא אמרו לי, ועתה - תש כוחי!"

ברור שאצל בעל ה'לשם' לא היה זה ענין של כבוד במובנו הפשוט, אולם ניתן ללמוד מכך מה רבה השפעתה של הערכה בהענקת כוח רוחני להוסיף כהנה וכהנה.

מי יודע אלו כוחות טמונים בסובבים אותנו! מילה כנה בדבר יקרת סגולתם עשויה לזכות אותנו להיות שותפים להוצאת המטמונים האלה מן הכוח אל הפועל, ואילו בלימת השבח עלולה לכבות אורו של אדם!

(ש' סיימון / אפקט האבוקדו, עמ' 150)

הרב אביגדור מילר זצ"ל סיפר שבהיותו ילד ניגש אליו יהודי מבוגר והחמיא לו על תפילתו. מאותו הרגע קיבלה התפילה משמעות של הצלחה בעיניו. מכוחה של אותה מחמאה הוא דבק בתפילה עד גיל תשעים! זהו כוחו של כבוד. גם למינון זעיר ממנו יש עוצמה ארוכת טווח.

(ש' סיימון / אפקט האבוקדו, עמ' 155)